

A PROFILALKOTÁS TUDOMÁNYTERÜLETI ELHELYEZKEDÉSE ÉS ELMÉLETI MODELLJEI

Alföldi Ágnes Dóra

PhD-hallgató, ügyéségi fogalmazó,
Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Büntető Eljárásjogi Tanszék,
Debreceni Városi Ügyészség

A dinamikus társadalmi változások többirányú fejlődést eredményeztek a bűnözés és az igazságszolgáltatás területén egyaránt. Napjainkban a bűnelkövetők eszköztárában egyre gyakrabban szerepelnek a legmodernebb elektronikai berendezések és olyan korszerűsített eszközök, amelyek hozzásegítenek ahhoz, hogy az elkövetés minél zökkenőmentesebb legyen. A fejlődés által gerjesztett szokatlanul nagy – és egyre növekvő – bűnözési „hajlandósággal” szemben a kriminalisztika tudománya is új módszerekkel próbálja felvenni a versenyt, így a nyomozó hatóságok is egyre újabb technikai vívmányokat alkalmaznak az eredményesebb büntelődés és bizonyítás érdekében.

A kriminalisztikai tevékenység nem más, mint „a múltban lejátszódó események rekonstruálására irányuló sokoldalú szellemi és gyakorlati tevékenység, amely a vizsgált eseményekre vonatkozó eljárási céloknak és szabályoknak megfelelően a szükséges és lehetséges cselekvések tervszerű és tudatos végrehajtásával az objektív igazság megállapítására irányul” (Bíró, 2007). A kriminalisztika tehát a bizonyítékok keletkezésének és tükröződéseinek törvényszerűségeit, azok

megszerzésének és felhasználásának legcélravezetőbb módszereit és eszközeit kutatja, valamint bocsátja a jogalkalmazás rendelkezésére (Garamvölgyi, 1961).

A szinte megállíthatatlan technikai előrelépéseknek köszönhetően a büntetőeljárás-beli bizonyítás arculata is kénytelen változásokon keresztül menni a kriminalisztikai módszerek és eszközök segítségével. A felhasználásra került bizonyítási eszközök köre kitágul, hiszen ezek az új eljárások, illetve az így nyert bizonyító tények sem megbízhatóbbak, mint az egyéb bizonyítékok. A modern társadalmi életviszonyokban bekövetkezett trasformációk hatására újabb és újabb típusú bűncselekmények jelennek meg a mindennapokban, ezért feltétlenül szükségessé vált a bűncselekmények hatékony felderítésére irányuló korszerű módszerek kidolgozása és alkalmazása (Alföldi, 2011a.). Az utóbbi évtizedek műszaki és természettudományos eredményeire támaszkodva a kriminalisztika olyan fejlődésen ment keresztül, amely lényegesen előremozdította a nyomozások hatékonyságát (Holyst, 2001). Mindezen változások hatására olyan új *kriminaltechnikai* megoldások és eljárások születtek, me-

lyeknek az a közös jellemzőjük, hogy alkalmazásuk során a műszaki, a természettudományos és pszichológiai ismeretek – mint segédtudományok – is szükségszerűen felhasználásra kerülnek. A kriminalisztika és a különböző tudományterületek közötti kapcsolatnak az a jelentősége, hogy a bűncselekmény felderítése és bizonyítása érdekében alkalmazhatóvá válnak azok a vizsgálati módszerek, amelyeket a felhasználni kívánt tudományág előzőleg már kidolgozott. A tudományterületek fejlődésével születtek meg azok a különféle biológiai alapú azonosítási módszerek – ujjlenyomat, DNS-vizsgálat stb. –, amelyek segíthetnek az elkövetők megtalálásában. A XIX. századtól kezdve azonban egyre inkább teret nyertek azok a modern társadalomtudományi – különösképpen a szociológiai, pszichológiai és kriminológiai – nézőpontok, amelyek a tettes lelki tulajdonságai, külső fizikai jellemzői és szociológiai jellegzetességei alapján kategorizálták az elkövetőket. Ezeknek a „nézőpontoknak” a gyakorlatba való átültetése és alkalmazása alakította ki a modern kriminalisztikai eszköznek, módszernek¹ minősülő profilalkotást is.

Az *ismeretlen tettes* által elkövetett bűncselekményeknél a „megszokott” módszerekkel folytatott nyomozás kiindulópontja mindig a büntető törvénykönyvbe foglalt törvényi tényállás közvetett és közvetlen tárgya,² valamint az elkövetés módja, helye, ideje, eszköze és a cselekmény által a külvilágban okozott

változások jellege, vagy ezek elmaradása mint a bűncselekmény tárgyi oldalának elemei. Ezzel összefüggésben a bűncselekmény elkövetésének tárgyi oldalából *következtetéseket* lehet levonni az alanyi oldal összetevőire, így például az elkövető szubjektumának jellegzetességeire vagy annak alkotóelemeire. Kriminalisztikai megközelítésben a bűnelkövető jellegzetességei közé tartozik a motívum, a célzat, a szándék, valamint a tettes különböző viselkedésmódjai, szokásai, erkölcsi értékrendje, érzelmi temperamentuma, intelligenciája, fizikai tulajdonságai (neme, kora, ruházata, megjelenése, testalkata), szociális hovatartozása, lakókörnyezete stb. Mindezen tényezők ismerete esetén lehetővé válik, hogy a nyomozóhatóság behatárolja azt a személyi kört, ahol az elkövetőt keresni érdemes. Ez a módszer megfelelő tudományos és technikai megalapozottság esetén nagyban elősegítheti a – kiemelten *a személy elleni erőszakos* – bűncselekmények felderítését. Az Amerikai Egyesült Államokban és Angliában a bűnüldöző szervek a nyomozás eredményességének fokozása érdekében – különös tekintettel az erőszakos cselekmények elszaporodottságára – az ismeretlen tettesek felderítése céljából kidolgoztak egy új módszert, amely nem más, mint a *profiling*, azaz a profilalkotás.

A *profiling* – profilalkotás – bűnügyi elemző-értékelő tevékenység, amely szűkítheti a számításba vehető elkövetők körét, ezzel elősegítheti a nyomozás további folyamatát és megadhatja annak lehetséges irányait. A profilalkotás egyik legmeghatározóbb ismérve, hogy minden esetben a még ismeretlen tettes kézre kerítéséhez nyújt segítséget a nyomozóhatóságnak úgy, hogy az elkövetés minden objektív és szubjektív vonását elemelve-értelmezve egy „*legjellemzőbb*” *személyiségprofil* állít fel a lehetséges elkövetőről.

¹ A modern kriminalisztikai eszközök közé sorolható még a DNS-minták elemzése, a poligráfus vizsgálat, a grafológiai vizsgálat, a mikroméretű anyagmaradványok vizsgálata, a videotechnika alkalmazása és a mobil távközlésben rejlő technikai lehetőségek.

² A büntetőjogi tényállás jogi tárgya a büntetőjog által védett érték. Például az emberölés törvényi tényállásánál a védett jogi tárgy az emberi élet (biológiai és fiziológiai értelemben).

A személyiség vizsgálatánál előtérbe kerülnek olyan körülmények, amelyek megtalálásához a pszichológia, illetve emellett más tudományterületek ismeretanyaga is szükséges, hiszen a pszichológia a tettes vagy a sértett személyiségét, illetve annak a cselekményben szerepet játszó dimenzióit, sokszor pedig terhelte, a tanú vagy a sértett tudattartamának realitásához fűződő viszonyát tárja fel (Rózsa, 1982). A profilalkotás is – legnagyobb részt – a pszichológia, a kriminológia, a magatartástudományok ismereteit és a szociológiai tényezők vizsgálati eredményeit hasznosító és ötvöző újszerű kriminalisztikai módszernek tekinthető, amelynek gyökerei már az ókori görög tudományban is fellelhetők.

1. A profilalkotás és a társadalomtudományok kapcsolata

A büntetőeljárás során a bűncselekmény megismerésekor a nyomozóhatóság tagjai a helyszínrre érkezésüket követően megpróbálják rekonstruálni a cselekményt, melynek során *hipotézist* állítanak fel a bűntény megtörténte kapcsán. Általában ez a rekonstruálási folyamat a hagyományos, megszokott kriminalisztikai módszerek segítségével történik, s elsődleges célja az összes rendelkezésre álló bizonyíték összegyűjtése, azonosítása, bűnjelként való kezelése, és az eljárási cselekményekről való jegyzőkönyvkészítés. A nyomozati szakaszban a legfontosabb cél az ügy felderítése annak alapján, hogy a bűncselekmény elkövetése során milyen büntető törvénybeli tényállási elemek valósultak meg. A nyomozóhatóság tehát csak másodlagosan foglalkozik az elkövetői személyiség megismerésével.

A profilalkotás is – mint a nyomozás sikerét, valamint a büntetőeljárás előrelendítését elősegítő módszer – *ismeretelméleti* nézőpontból közelíthető meg a legegyszerűbben,

ugyanis alkalmazása során a vizsgálat középontjában az ismeretlen elkövető „milyensége”, azaz a külső és belső tulajdonságainak komplex és egymással összefüggő feltárása áll. Ehhez az is párosul, hogy az elkövetői profil sikere – azaz a megismerés eredményeinek felhasználása – *empirikus* vizsgálatokon alapul. A bűncselekményből kiindulva valós információkat kell beszerezni a nyomozás során, és csak ezek beszerzése után szabad a hipotézist felállítani.

Emellett a profilalkotás komplex tudományterületnek minősül, ugyanis célját és módszereit tekintve alapvetően a kriminológiával, a pszichológiával – kriminálpszichológiával –, a szociológiával és a magatartástudományokkal függ össze.

1.1. *A megismerés jelentősége a profilalkotásban* • A büntetőeljárásban a megismerés tárgya a múlt valamelyik eseménye. A bíróság – de előtte a nyomozóhatóság és az ügyész is – a középpontba helyezett eseményt közvetett módon ismerheti meg. Ennek a közvetett megismerésnek az alapja más személyek (elkövető, tanú, szakértő stb.) észlelései, valamint az esemény következtében megmaradt nyomok.³ Nem valószínű azonban, hogy ezek a nyomok felderítésükkor a keletkezésük idején fennálló formában megmaradnak. Az ember alá van vetve a változás és átalakulás törvényszerűségeinek, s a nyom, amit az emlékezet őriz, vele együtt változik vagy tűnik el. A tanú felejt vagy meghal, a nyomként értékelhető lábnyomot szétapossák, vagy az eső

³ Nyomoknak lehet tekinteni az emlékezetben megjelent és megmaradt képeket, a dolgokon megmaradt tárgyi nyomokat. Ezek azonban alá vannak vetve a folyamatos változásoknak, amelyek egyetemes természeti törvényszerűségekből fakadnak: például a tanú felejt, a nyomként funkcionáló ujjlenyomat elkenődik, vagy a lábnyomokat elmosza az eső.

elmosza, az ujjlenyomatot elkenik, a fémnél lévő nyomok a korrodálódás miatt tűnnek el. Ezek a változások magukban foglalnak minden mozgást és kölcsönhatást. Ennek megfelelően a büntetőeljárásban az említett változásokat anyagmozgásként kell figyelembe venni, ezért kialakultak olyan módszerek és mechanizmusok, amelyek képesek előidézni az események változását, valamint nyomkeltező hatásuknak köszönhetően lehetővé teszik a múlt eseményeire való visszakövetkeztetést és azok rekonstruálását (Alföldi, 2011b).

Felmerül a kérdés, hogy mennyire azonosítható egymással a *megismerés* és az azzal szoros kapcsolatban álló *megállapítás*. Azt kell mondani, hogy egyáltalán nem azonosíthatóak egymással, ugyanis a bizonyítás színterén ezek a folyamatok más-más szinten helyezkednek el. Ennek az a magyarázata, hogy a megismerés révén a megismerő alany tudatilag ragadja meg, adekvát módon tükrözi a megismerés alá vont tárgyat. Ezzel szemben a megállapítás azt jelenti, hogy ezt az ismeretet mások számára is hozzáférhetővé teszi, más néven megfogalmazza és kinyilvánítja. Emellett megállapítható az is, hogy a *bizonyítás* sem azonosítható a *bizonyítékok alapján történő megismeréssel*. A bizonyítékok alapján történő megismerés ugyanis egy közvetett megismerést jelent, vagyis a megismerés alanya nem közvetlenül érzékeli, észleli a megismerés tárgyát, hanem a vele valamilyen összefüggésben (nagyreszt ok-okozati összefüggés) lévő más jelenségek tükrében, és e jelenségek léte alapján, valamint az összefüggések jellegének ismeretében a gondolkodás segítségével, logikai műveletek útján jut el a megismerendő jelenség tudati megragadásához.

A profilalkotás vonatkozásában a megismerés, a megállapítás és a bizonyítás kérdése azért lényeges, mert a profilalkotás – mint

empirikus megismerés – során kialakított személyiségprofil habár a funkcióját tekintve a nyomozás elősegítésére és orientálására hivatott, mégsem minősíthető „teljes értékű” bizonyítéknak a büntetőeljárásban. Ennek az az oka, hogy az ismeretlen elkövetőről készült személyiségprofil kizárólag azt a célt szolgálja, hogy az elkövetőt kézre kerítse a nyomozóhatóság. A tettes személyének feltárását és hatóság elé állítását követően a bíróság feladata a bűnösségének megállapítása a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján. A személyiségprofil tehát soha nem arra szolgál, hogy annak segítségével szülessen döntés a bűnösség megalapozása vagy annak megállapítása kérdésében, hanem csupán a nyomozóhatóság számára szűkíti le az ismeretlen elkövetői kört, annak érdekében, hogy eredményesebben lehessen további nyomozási cselekményeket elvégezni. Ezzel szemben azonban vitathatatlan tény az is, hogy a személyiségprofil az elkövető személyének megállapítása után is segítséget nyújthat a büntetőeljárásban, például a helyes kihallgatási taktika megválasztásában vagy a terhelte egyéni tulajdonságai, körülményei miatt felmerülő büntetésvégrehajtási szempontok meghatározásánál.

1.2. *A magatartástudományról röviden* • Az elmúlt évszázadban a tudomány és a technika hihetetlen mértékben fejlődött. Egyre többet tudunk meg az ember sejteiről, a szerveiről, a pszichés működésének elemeiről, ugyanakkor alig értjük azokat a törvényszerűségeket, amelyek az emberek magatartását és viselkedését jellemzik. A technikai fejlődéssel párhuzamosan bővültek ismereteink az emberi sejtek működésével kapcsolatban, s ennek következtében az emberi viselkedés törvényszerűségeire irányuló érdeklődés is fokozódott (Kármán et al., 1999 a.).

A magatartástudomány⁴ kutatásai célját tekintve soros összefüggésben áll a profilalkotás módszerével. A magatartástudomány célja az emberi személyiség valamennyi – érzelmi, értelmi, akarati – tevékenységének, a magatartási minták kialakulásának, egészséges fejlődésének és zavarainak megismerése. E területek vizsgálata az egyén szintjén, annak társas kapcsolataiban, biológiai, szociológiai, pszichológiai, gazdasági és ökológiai kölcsönhatásaiban történik (Kopp – Skrabski, 1995).

Ennek a tudományterületnek az ismerete a profil elkészítése során nélkülözhetetlen, ugyanis az egyes elkövetők különböző viselkedésmintáiból olyan általános következtetéseket lehet levonni, amelyek a nyomozhatóság hasznára válhatnak az erőszakos bűncselekmények felderítésében. Ezen komplex tevékenységből alakult ki az alkalmazott bűnügyi magatartástudomány.⁵

1.3. A pszichológia szerepe a profilalkotásban

• A profilalkotás szempontjából a személyiségnek mint pszichológiai fogalomnak kiemelt jelentősége van.

A személyiség az egyén jellegzetes gondolkozási, érzelmi és viselkedési mintáit jelenti, amelyek meghatározzák az egyén személyes stílusát, és befolyásolják környezetével való interakcióit. A személyiség ennek megfelelően „az egyéni különbségek, vagyis az egyéneket egymástól különbözővé tevő megannyi tényező leírását és magyarázatát célozza. Az egyén és a környezet közötti kölcsönhatásokat befolyásoló nagyszámú – biológiai, fejlődési, tanulási, gondolkodási, érzelmi, motivációs és társas – folyamat egységbe foglalására, azaz

a teljes személyiség integrálására törekszik (Atkinson et al., 1997).”

A személyiség tisztázása mind az anyagi és eljárásjogban, mind a kriminalisztikában fontos szerepet játszik. Az anyagi jog területén a büntetőjogi tényállás tartalmazhat olyan szubjektív elemeket, pszichikus jellemzőket, amelyeknek a tényállás tárgyi oldalának (elkövetés helye, ideje, módja, eszköze stb.) megvalósulásához fenn kell állniuk. A személyiség szerepe a büntetőeljárásban leggyakrabban a bizonyítással kapcsolatban merül fel a személyi bizonyítékok vonatkozásában (terhelti és tanúvallomás).

A kriminalisztika számára a pszichológiai ismeretek napjainkban már-már nélkülözhetetleneké váltak a sikeres büñfelderítés miatt. Ennek érdekében arra van szükség, hogy a joggyakorlat a saját szintjén törekedjen arra, hogy az „eredmény” elérése érdekében a szükséges ismeretanyagot kiemelje az általános pszichológiából, és a szükségleteihez idomítsa (Alföldi, 2011c.).

A profilalkotás területén egy konkrét ügy kapcsán sokszor olyan lelki mechanizmusok, pszichikai reakciók, érzelmi állapotok utólagos feltárására is képesek a pszichológusok, amelyek teljesen igazolhatóvá, illetve bizonyíthatóvá teszik a cselekményhez vezető folyamatokat, kezdve az ötlet felbukkanásának okaitól a motivációs harcon keresztül a szándék megérlelődéséig, sőt az ezeket determináló szociális tényezőket. Ennek következtében a kriminalisztika és a kriminológia igényeihez igazodva a pszichológia – ezen belül a kriminálpszichológia – a bűnügyi tudományok segéd tudományává vált (Oroszáti et al., 2000). Amikor személyiségprofil megalkotása válik szükségessé, a kriminálpszichológust az élet, a testi épség és az egészség elleni bűncselekmények, valamint a házasság, a család,

nológia, a kriminalisztika és a különböző bűnügyi segéd tudományok is ebbe a halmazba tartoznak (Nagy, 2004).

A profilalkotás elsődlegesen a nem jogi, és azon belül is a bűnügyi segéd tudományokhoz tartozik, hiszen alapvetően *pszichológiai, kriminálpszichológiai* eljárásokat alkalmaz. Mindemellett módszereit tekintve elsősorban a *kriminológia* tudományával hozható kapcsolatba, mivel a kriminológia tudománya részletesen foglalkozik a bűncselekményt elkövető emberrel, annak személyiségével és az elkövetés okaival (Gampel – Székely, 2009).

A profilalkotást más nézőpontból tekintve az elkövetők felderítésére szolgáló eljárás-ként lehet aposztrofálni, így a *kriminalisztika* egyik módszerének is tekinthető, ahol egyesek a *kriminálmetodika* területére, míg mások a *krimináltechnikán* belül helyezik el.

2. A profilalkotás elméleti modelljeiről

A profilalkotással összefüggésben a már fentebb jelzett tudományterületek felhasználásával ún. elméleti modellek is megalkotásra kerültek, amelyek közül az *orvosi modell*, az *igazságügyi pszichiátriai modell* és az *interperszonális tranzakció elmélete* emelendő ki (Kármán et al., 1999a.).

2.1. *Az orvosi modell* • Az orvosi modell annak a gondolatmenetnek a mentén született meg, ami általában az orvos és beteg közti kapcsolatot jellemzi. A hétköznapi életben, amikor a beteg orvoshoz fordul, akkor a szakember a tünetek alapján felállítja azt a diagnózist, amit egyes betegségcsoportokra meghatározott szimptómák jellemeznek. Számtalan egyéb aspektust nem vesz figyelembe az orvos a vizsgálat során, csak a tünet ok-okozati összefüggéseire koncentrálnak.

A profilalkotó is az erőszakos bűncselekmények elkövetésének minden apró, de csak

az ifjúság és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények felderítése érdekében szokta segítségül hívni a nyomozó hatóságot. A pszichológusnak tehát sajátos szerepe van a nyomozásban, ugyanis más módszerekkel és vizsgálati szempontok figyelembevételével közelíti meg az ismeretlen elkövető megismerését, hiszen nem elsősorban a bűncselekmény elkövetésére és annak körülményeire kíváncsi, hanem a személyiség – akár az áldozat személyisége – érdeklő, és annak minél pontosabb megismerése a célja. A nyomozásban részt vevő pszichológus munkájának eredménye az a személyiségprofil, amely tartalmazza a bűncselekmény rekonstruálását szorosan az elkövetőhöz kötve, a sértett személyiségstruktúráját és az elkövetőnek a bűncselekménnyel való kapcsolatát is. Ezen túlmenően pedig olyan háttérinformációk is szerepelnek a profilban, mint testi jegyek, jellegzetességek, szokások, a tett előtti és utáni magatartások (Kármán et al., 1999b.).

1.4. *A profilalkotás mint bűnügyi tudományok „öszvérterülete”* • Már az előzőekből is kitűnik, hogy a profilalkotás összetett tudományos módszernek tekinthető. E tudományterületet a bűnügyi tudományok „öszvérterületének” is szokták nevezni, mivel annak több ágával is összefüggésben áll.

A klasszikus jogtudományi kategorizálás szerint a bűnügyi tudományok két nagy ága az anyagi és az eljárásjog. Mind a büntető anyagi jog, mind a büntető eljárási jog területén belül megtalálható a jogi és nem jogi bűnügyi tudományok csoportja.⁶ A téma szempontjából a nem jogi bűnügyi tudományok bírnak jelentőséggel, ugyanis a krimi-

⁶ A jogi bűnügyi tudományok közé tartozik például a kriminalisztika, a kriminológia, amíg nem jogi bűnügyi tudománynak például a kriminálpolitika vagy kriminálpszichológia minősül.

a személyiségprofil felállítása szempontjából lényeges körülményét gyűjti össze, értelmezi, és a vizsgálata eredményeképpen szerzett információkból megalkotja az általános „elkövetői képet”, amelynek segítségével le lehet szűkíteni a számba vehető elkövetői típusokat.

2.2. *Az igazságügyi pszichiátriai modell* • Vegyük példaként a kényszergyógykezelés megszüntetésének esetét, amikor a döntés meghozatalához szükséges szakértői vélemény meghozatalakor a pszichiáter megvizsgálja az elkövetőt, megismeri annak addigi élettörténetét, majd felállít egy hipotézist a vizsgált személy jövőbeli viselkedésére vonatkozóan.

A profilalkotás folyamatában mindez fordítva történik. A profilalkotó a cselekmény alapján próbál visszakövetkeztetni az elkövető személyiségére, és a bűncselekmény egyes alkotóelemeinek megfigyelése után az indukció módszerével általános következtetéseket von le az egyedi esetből.

2.3. *A bűncselekmény mint interperszonális tranzakció* • A bűnözők a bűncselekmény elkövetésekor ún. „akciót” hajtanak végre. Ezek a cselekmények olyan tranzakciók visszautkröződései, amelyek köztük és más személyek között állnak vagy álltak fenn. Ezek vizsgálatával történik a tettes azonosítása egy ún. „mentális térkép” segítségével. Minden ember létrehoz az elméjében egy mentális térképet, melynek az a lényege, hogy az egyén az érzékszervei útján való észlelésekből az individuumával összhangban kialakít egy képet az őt körülvevő világról.

⁷A mentális térkép térbeli elemei öt típusba sorolhatók: ösvények, szegélyek, körzetek, csomópontok, határkövek.

A mentális térkép kialakítása öt érzékszervünk által – látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés – történik, ami a jól ismert és memóriában tárolt helyekből áll. Térbeli információként ezek a képek olyan részleteket tartalmaznak, mint a szín, hang, érzés, benyomás és számos fontos szimbólum (Innes, 2007). Reprezentációs rendszerünk szűrőként, egyéni tapasztalatainkon keresztül alakítja ki a csak ránk jellemző mentális térképet.

A mentális térkép nem azonos a világgal, az egyéni világnézetnek megfelelően más és más. A pszichológus szakember az elkövető cselekedetei alapján próbál meg visszakövetkeztetni annak mentális világképére, világlátására.

3. Konklúziók

A tudósokat, kutatókat, az egyes erőszakosan és olykor brutálisan elkövetett bűncselekményeket vizsgáló nyomozókat, de akár az átlag állampolgárt is mindig foglalkoztatta a gondolat – a középpontba helyezett büntény kapcsán –, hogy „ki” és főképpen „milyen ember képes ilyet tenni?”. A kérdés jogos, azonban a megválaszolása nehéz. Mégis, a profilalkotás módszerének kidolgozása és alkalmazása kézzel fogható segítséget és orientációt tud nyújtani a bűncselekmény felderítéséhez az elkövető nagyrészt pontos személyiségprofiljának megalkotásával.

Kulcsszavak: *krimináltechnika, profilíng, ismeretlen elkövető, ismeretelmélet, megismerés, magatartástudomány, igazságügyi pszichiátria, interperszonális tranzakció*

IRODALOM

- Alföldi Ágnes Dóra (2011a): A bizonyítás jelentősége és fogalmának elméleti megközelítései a büntetőeljárás fókuszában. *Glossa Iuridica*. II, 1, 45.
- Alföldi Ágnes Dóra (2011b): Bizonyítási elméletek a büntetőeljárás jogban. In: *Studia Iuvenum 2011*, Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara-DELA Kft., Debrecen, 13.
- Alföldi Ágnes Dóra (2011c): A vallomások megszerzésének nehézségei a büntetőeljárásban. *Magyar Jog*. LVIII, 12, 742.
- Atkinson, R. L. – Atkinson, R. C. – Smith, E. E. – Bem, D. J. (1997): *Pszichológia*. Osiris, Budapest, 378.
- Bíró Gyula (2007): *Kriminálisztika*. Lícium- ART, Debrecen 22.
- Gampel Andrea – Székely György László (2009): A profilalkotás alkalmazásának lehetőségei a magyar büntetőeljárásban, *Ügyészek Lapja*. XVI, Különszám, 22–23.
- Garamvölgyi Miklós (1961): *Kriminálisztika. Általános rész*. BM Tanulmányi és Módszertani Osztály, Budapest, 13.

- Holyst, Brunon (2001): *A kriminálisztika fejlődési perspektívái*. BM, Budapest, 58.
- Innes, Brian (2007): *Bűnös elmék – Pszichológiai profilalkotás a bűntények felderítésében*. Skandi-Wald, Budapest, 161.
- Kármán Gabrielle – Kiss A. – Kardon S. (1999a.): Új, személyiségfüggő kriminálisztikai módszerek. In: *Kriminológiai és Kriminálisztikai Tanulmányok* 36. kötet, Közigazgatási és Jogi, Budapest, 252.
- Kármán Gabrielle – Kiss A. – Kardon S. (1999b.): Az emberi magatartásra, viselkedésre alapozott kriminálisztikai módszerek. *Ügyészek Lapja*. VI, 3, 32.
- Kopp Mária – Skrabski Árpád (1995): *Alkalmazott magatartástudomány*. Corvinus, Budapest, 257.
- Nagy Ferenc (2004): *A magyar büntetőjog általános része*. Korona, Budapest, 36.
- Orosházi Józsefné – Németh R. – Faragó Á. (2000): A kriminálpszichológia lehetőségei a nyomozati munkában. *Beliügyi Szemle*. XLVIII, 10, 108.
- Rózsa János (1982): Az orvosszakértői bizonyítás egyes kérdéseiről. In: *Kriminológiai és Kriminálisztikai Tanulmányok* 19. kötet, Közgazdasági és Jogi, Budapest, 325.

